

IZHAJA VSAK DAN

Št. ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Praznične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Fostojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smartnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilnice in tožiljive v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2.40, za pol leta Kron 1.20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naradni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**, Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Polno-branilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

VOJNA NA BALKANU

Tišina sredi vojne. - Delo za mir.

Kak bo odgovor Srbije Avstriji?

PARIZ 12. (Izv.) Tu so mnenja, da bodo kraji Peter in Pašič pri svojem posvetovanju v Skoplju našla temelj za avstro-srbski sporazum, ki bo odgovarjal bolgarskim predlogom v Budimpešti. Pašič se bo zelo malo mudil v Skoplju, ker hoče Ugronom čim preje odgovoriti. Bolgarski predlogi dopuščajo več rešitev mirnim potom in nikdo ne misli, da bi Srbija odgovorila naravnost negativno.

Avstrija bo tudi posredovala.

PARIZ 12. (Agence Havas). Iz Sofije se javlja, da je avstroogrška vlada izjavila, da je voljna priključiti se drugim vlastem pri ponudi za posredovanje.

Srbija se ne odpoveduje obrežju.

DUMAJ 12. (Izv.) „Wiener Journal“ objavlja Pašičev telegram, ki zanika, da bi se bila Srbija odpovedala aspiracijam na Albanijo in na pristan ob jadranskem morju.

Mir na vidiku?

RIJEKA 12. (Kor.) Politični črnogorski krogi so prepričani, da bodo pričela že prihodnje dni stvarna pogajanja za mir med Turčijo in balkanskimi državami.

Zbiranje čet pred Skadrom.

BEROLIN 12. (Wolffov urad.) General Vukotić si je podvrnil Arnavte v okolici Djakovice in koraka sedaj pred Skader k oblegačji armadi. Tudi general Živković hiti tja.

Boj za Skader in Taraboš.

RIJEKA 12. (Kor.) Zasebne vesti trdijo, da je Skader pri bombardiranju trpel veliko škodo. Več oseb so krogije ranile. Posadka mesta se ne more več dolgo držati, del turških čet na gori Taraboš pa je pobegnili.

Grki popravljajo telegrafске proge.

ATENE 12. (Kor.) Danes je dospel sem prvi telegram iz Soluna. Oddal ga je telegrafist prestolonaslednikove armade. Zahteva, da mu pošljejo brzobjavne uradnikov in materijala za napravo proge, ker so drogi večkrat zgoreli.

Grki zaplenili nemški parnik.

ATENE 12. (Kor.) Pred otokom Tenedos je grška torpedovka zaplenila nemški parnik z 81 potniki na krovu in ga je spravila v Pirej.

Boj pri Čataldži. — Pomanjkanje v Drinopolju.

SOFIJA 12. (Izv.) Uradna „Bolgarija“ poroča, da se je bitka pri Čataldži razvila na celi črti. Bolgarska armada je čisto blizu trdnjave. Nekateri kristjanski vojaki, ki so pri turškem izpadu iz Drinopolja ušli in uskočili k Bolgarom, pripovedujejo, da je v mestu strašno pomanjkanje. Vojaki na pr. ne dobivajo več nego pol kilograma hleba na dan. Jasno je torej, da se bo trdnjava kmalu udala.

Dridnavti za Turčijo.

LONDON 12. (Kor.) Admirallteta razmišlja o nakupu obeh dridnavtov, ki se gradita za Turčijo v Barrow. Ona namreč ve, da je v nevarnosti evropsko ravnovesje, če bi kupila kaka druga država ladje.

Schneider & Creuzot za rdeči križ.

BELGRAD 12. (Kor.) Francoska tvrdka Schneider & Creuzot, ki je dobavila Srbiji

brzostrelne topove, je darovala za srbski rdeči križ 20.000 frankov.

Kolera med turškimi vojaki.

CARIGRAD 12. (Kor.) Med mohamedanskimi begunci so se pojavili novi slučajji kolere.

S črnogorskega bojišča

Cetinje, 6. novembra 1912.

Dva Slovenca v črnogorski vojski.

Danes popoldne sta dospela na Cetinje dva Slovenca-jurista z namenom, da vstopita v črnogorsko vojsko. Vojno ministrstvo je sprejelo njilo ponudbo in jima dovolilo vstop v črnogorsko legijo dobrovoljcev. Pot od Kotora na Cetinje sta napravila peš, ker je radi snega onemogočen vsak drugačni promet. Pričakuje se tudi prihoda dveh slovenskih zdravnikov, dra. Stojca in dra. Šabca, o katerih se čuje na Cetinju, da sta vstopila v črnogorski Rdeči križ. Ker je danes že tretji dan, da je izostala pošta iz Kotora, se te vesti ne more kontrolirati.

Turška redovita vojska na Cetinju.

Danes zvečer je dospelo na Cetinje 200 vojnih ujetnikov iz turške redne vojske, seveda pod strogim varstvom straž. Privredil so jih iz Podgorice, da odmečejo sneg s cest in omogočijo tako zopet reden promet s Kotorom. Drugih delavcev ne bi bilo možno dobiti, ker je večina moških Črnogorcev na bojnem polju. Turški vojni ujetniki so dobro oblečeni in obuti ter tudi jako dobro hranjeni, tako, da ne trpe nobenega pomanjkanja in so po njihovi lastni izpovedbi popolnoma zadovoljni z vsem, komaj zavedajoč se, da so v rokah onega, ki jih je na bojišču zarobil.

Petrograjska občina za Črnogoro.

Današnji „Cetinjski Vjestnik“ prinša besedilo brzobjavne pozdrava petrograjske občine občini Cetinje. V brzobjavki poroča predsednik Glazunov, da je mesto Petrograd določilo za Črnogoro znesek 25.000 rubljev kot četrti del svote, namenjene v sanitarne svrhe balkanskih krščanskih držav, ki se bojujejo.

Črnogorci na povratku v domovino.

Iz Amerike vračajoč se Črnogorci, ki so se v soboto 3 t. m. z Lcydovim parnikom „Hohenlohe“ odpeljali iz Trsta, so bili ne le v Trstu, ampak tudi v Zadru in Soljetu predmet navdušenega pozdravljanja. Višek oduševljenja je dosegel sprejem v Spiljetu: navdušenim govorom, pozdravom in željam za dober uspeh vojne ni bilo konca. Splječani so nudili vračajočim se Črnogorcem raznih okrepčil.

Muričani, 7. novembra 1912. Brzobjavno poročajo po noči: Od 5 t. m. dalje tu neprestano dežuje. Nalivi so provzročili na tem že sicer mokrem svetu velike poplave. General Martinović se je o tem osebno prepričal in odredil, ker se vojaki na pozicijah Barbaluša in okolici, ki je prekinila vez med Skadrom, Lešem in Meduo, ne more vsled preplave dovažati hrana in municija, da se ta vojska pomakne proti Saraj-Dajčit, kjer je komunikacija možna.

je, ko sta prišla do Orlaševičeve gostilne, kjer sta morala preko velikankega dvorišča, polnega voz karloviških voznikov. Končno sta prišla v dolgo, prizemno leseno hišo, kjer je praporščak odvedel svojega tovariša naravnost v svojo sobico. Bilo mu je pred vsemi na tem, da pogosti prijatelja z čašico vina.

Preoblačen se v novo paradno uniformo, je Orlaševič pil s Kargačevićem in ga izpraševal o zagrebških lepoticah. Toda Marijan se ni dal premotiti, temveč je začel naravnost „pridobivati“ praporščaka za svojo stvar.

— Ti prideš sedaj tjaka! med toliko naših mladih ljudi. Ne bilo bi torej prav, da bi jim ne vedel prav nič povedati o domovini!

— Saj jim bom pripovedoval vse. Povem jim, da se je Zagreb polepšal — da so stari zidovi okoli škofovega gradu popravljeni, razrušeni. O — nikar ne misli!

— Čakaj, čakaj, pobratim! Ni samo to novo! Mi tu nameravamo povzdigniti narod, izobraziti mu jezik. Učen mož — doktor Gaj — je izumel nov pravopis, po katerem bomo odslej pisali vsi enako in se pridružimo ostalim slovanskim bratom. To jim

BRZOBJAVNE VESTI.

Šusteršič o dolžnosti Avstrije napram Jugoslovanom.

LJUBLJANA 11. (Izv.) „Slovenec“ objavlja intervju z deželnim glavarjem in poslancem dr. Šusteršičem. Pogovor se je gibal v mejah politične situacije in Šusteršič je rekel med drugim sledeče:

Po dosedanjih zmagah Jugoslovanov na Balkanu se je pokazalo, da je jugoslovansko vprašanje za Avstrijo najbolj važno. To vprašanje je stopilo sedaj v najvažnejšo fazo, tako važno, da je postalo za monarhijo uprav življenjskega pomena. Avstrija je bila s svojimi sedem milijoni Jugoslovanov do sedaj največja jugoslovanska sila, a ona je zamudila priložnost in je pustila, da so jo sedaj drugi prehiteli, namreč male balkanske države.

To je velika zgodovinska zmota. Balkanske države bodo štele po sklenjenem miru 10 milijonov slovanskih prebivalcev in jasno je, kake dolžnosti bo imela naša država. Ona bo morala svoje jugoslovane naravno zadovoljiti in to je edini način, da varuje svoje „legitimne interese“. Če hoče Avstrija delati pametno jugoslovansko politiko, potem ni razumeti, zakaj ne bi smeli Srbi dobiti pristana na jadranskem morju.

Verstovškov obstrukcijski govor.

DUNAJ 12. (Kor.) Pri nadaljevanju razprave o odgovorih na interpelacije, staviene radi Hohenburgerjevih odlokov, je začel ob 11 predpoldne govoriti slovenski poslanec dr. Verstovšek. Tekom svojega govora se je poslanec Verstovšek zavaroval proti sumu, da govori on danes za to, da bi obstruiral. Vzroke za nekoliko ostreje besede je iskati v hrvatskih razmerah in pa v razmerah v štajersko-koroškem „vilajetu“. Verstovšek je končal ob polštirih svoj četiri in pol ure trajajoči govor.

Delo pravnega odseka.

DUNAJ 12. (Kor.) Pravni odsek je sprejel po kratki debati neizpremenjeno vladno predlogo o vplivu višje sile na menično pravno poslovanje.

Konferenca senijorjev.

DUNAJ 12. (Kor.) Pri današnji konferenci senijorjev je bilo sklenjeno, da se konča debata o odgovorih na interpelacije glede Hohenburgerjevih odlokov po možnosti danes ali jutri.

Proti koncu seje se je razvila podrobna debata o dogodkih v proračunskem odseku. Posl. Dubilič je zahteval, da se reasumirajo ukrepi iz zadnje odsekov seje. Večina govornikov pa je izjavila, da konferenca senijorjev in ona instanca, ki bi odločila o tem vprašanju.

Avstro-italijansko bolgarski sporazum glede Srbije?

DUNAJ 12. (Izv.) „Zeit“ poroča iz Budimpešte, da potrjuje poset Daneva podmeno o tajnem sporazumu med Avstrijo in Bolgarijo. — Isti list poroča tudi, da se je govorilo o avstrijsko-italijanski demonstraciji na morju, če ko so srbske čete bile prišle preko Pizrena.

Avdijence in sprejemi v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 12. (Kor.) Cesar je sprejel popoldne v polurni avdijenci prestolonaslednika Franca Ferdinanda, ta pa potem Berchtolda. Konečno je grof Berchtold obiskal predsednika sobranja Daneva, ki je sprejel tekem popoldneva sekcijskega načelnika Wickenburga.

morah povedati in jih prebuditi k ljubezni do narodnosti.

— Glej, krasno! Da, povej mi to nekoliko natančneje, da bom razumel to, in boš videl. Sicer res nosim cesarsko obleko, pa to nič ne de.

Kargačević je začel sedaj po svoje, obširno razlagati praporščaku Draškovičeve in Gajeve načrte. Kadet ni razumel prav dobro vsega. Ni mu šlo v glavo, kako naj bi moral popolnjevati in širiti svojo „šokačko“ govorilo, ko je v graničarski kadetni šoli kot otrok tolikokrat moral klečati na svincu, če mu je katerikrat ušla kaka hrvatska beseda namesto zapovedane nemške. Misli je tudi na to, ali ne bi se morda s tem ponizjal v svoji častniški časti, ko bi se postavil v isto vrsto s preprostimi graničarjem. Toda potrpežljivi Kargačević je vse lepo počasi preobračal kadetove misli. Da bi ga pridobil popolnoma, ga je popeljal s seboj domov v Opatovino, da mu čita Kačiča. Stanoval je v očki, enonadstropni leseni hiši blizu f anč škanskega samostana. Sobo je imel zadaj v prvem nadstropju, ozko, nizko in temno, še pravo dijaško sobo. Visoki Orlaševič je moral paziti, da se ni zadel ob stropnike.

Kargačević je našgal svečo in začel

Cuvaj v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 12. (Ogr. tel. ag.) Kraljevi komisar Cuvaj je odšel danes iz službenih razlogov v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA 12. (Ogr. tel. ag.) Kraljevi sodni stol je zavrnil rekurz Kovacsevega branitelja, ki ga je ta vložil radi tega, ker je obtožujoči senat podaljšal Kovacsu preiskovalni zapor za 30 dni. Kovacs še torej ostane do glavne obravnave v preiskavi.

Cesar Viljem potuje incognito?

DUNAJ 12. (Izv.) „Neues Wiener Tagblatt“ poroča, da je prispel cesar Viljem II. nocri v Tečin, odkoder se napoti incognito na Dunaj.

Baron von Hötendorf ni bil pri konferenci.

DUNAJ 12. (Kor.) Poročilo, da bi se bil nadzornik armade baron Conrad von Hötendorf te dni udeležil v Budimpešti vojaškopoličnega posvetovanja, je izmišljeno. On od 2. novembra Dunaja še sploh zapustil ni.

Španski ministrski predsednik ustreljen.

MADRID 12. (Kor.) Španskega ministrskega predsednika Canaleja je nekdo v Madridu ustrelil. Neznani atentator si je na to pognal sam kroglico v glavo.

MADRID 12. (Kor.) Canalejasov morilec se piše Manuel Pardiñas Serrato Martín, je rojen v El Grado v pokrajini Huesca in je 27 let star.

Gučkov v Beogradu.

BELGRAD 12. (Kor.) Bivši predsednik ruske državne dume Gučkov je prišel v Beograd.

Danev odhaja na Bolgarsko.

BUDIMPEŠTA 12. (Kor.) Predsednik sobranja Danev je posetil za slovo grofa Berchtolda. Danev odpotuje nocri v bolgarsko glavno taborišče.

V Carigradu vlada mir in red?

PARIZ 12. (Kor.) Ministrstvo za zunanje zadeve dementira vesti zunajnih listov, ki govore o masakrih in požigih v Carigradu.

Snežni meteži v Bosni.

SARAJEVO 12. (Izv.) Že tri dni so ceste po vsej Bosni polne visokega snega in snežnega meteža še morda ne bo konec. Od vseh strani dežele prihajajo poročila o hudem snegu. Promet je skoro onemogočen, na srbski meji pa preti povodenj.

Vsled pokvarjene telefonske proge so izostale najnovejše vesti.

Če že ne pravice, vsaj zasmehovanja ne!

V praški „Union“ je grof Sternberg napisal članek, v katerem je navedel „skoro vse“ zahteve, ki jih ima Avstrija po njegovem mnenju staviti balkanskim državam in specijelno še Srbiji. Te zahteve, ki jih narakujejo baje življenjski interesi Avstrije, so take, da pomenijo za Balkance popolno gospodarsko odvisnost od Avstrije. Gotovo pa je tudi, da se odpovedo balkanske države prostovoljno svoji neomejeni politični svobodi, če sprejmejo take pogoje, ki jih kajpada dosedaj še ne stavi oficijelna Avstrija, nego le politik — aventurist, ki se mu že ni le enkrat očitalo, da ni preveč resen in da uganja včasih svoje harteknade, da ostane še vsaj nekoliko aktualen.

Najbolje je, da posnamemo iz „Union“

čitati. Kadetu je postajalo vedno bolj čudno. Bilo mu je najprej, da se prebujajo nekaj temnega, nekaj globokega, kar prihaja še iz onih prvih dni, ko je kot majhen graničarski otrok sedel z ostalo rodbino okoli združnega ognjišča. Potem pa so ga navdušili slavni junaki, ki jih je opeval pesnik. Kri so mu razvneli junaški boji, orjaške borbe, in vse to je napravila kri njegove krvi, in mladi kadet se je s ponosom tolkel po prsih, da je sin takega naroda. Kargačeviću pa je srce kar igralo veselja in zmagošavja, da je pridobil zopet eno dušo. Z največjim veseljem je polskal knjige in jih podaril svojemu prijatelju.

Potem mu je pripomnil, kako si prizadevajo Madjari, da bi Hrvatom narinili svoj jezik. Praporščak je silno jezen in razburjen stopal po sobi gorindol in se rotil, da bo, če treba, tudi s sabljo branil svojo rodno besedo. In tisti večer nista šla nikamor več. Orlaševič je ostal pri svojem prijatelju, vedno v istem pogovoru. Lojevka je dogorela, nočni čuvaj je že nekolikokrat prišel po ulici, v franciškanskem stolpu je že zazvonil jutranji pozdrav, ko sta mladeniča še vedno razpravljala o materinskem jeziku in slovanstvu.

(Dalje.)

PODLISTEK.

Osvit.

Spisal Kavor Šander Gajski. — Prevel A. E.

Kargačević pa je sklenil, da na vsak način pridobi prijatelja, in bilo mu je samo žal, da nima pri sebi Katičeve knjige. Bil je prepričan, da stari Milovan napravi svoje.

Šta sta po sredi llice, ker je poletna suša osušila poulično blato. Na ulici je bilo precej živahno. Ljudje so se vračali s polja, živina je tudi prihajala domov — otroci so se igrali in kričali pred hišami, skačoč čez mostiče, ki so vezali male, večinoma lesene hišice z veliko nižjo cesto. Čim dalje sta prihajala, tem težje in neugodnejše je postajalo Kargačeviću, kajti skoraj vsaka druga hišica je bila ali krčma ali kaka sumljiva hiša. Iz krčem so prihajali pijani kmetje, iz onih pa se je slišal vsakovrsten zaglušen krik in nedostojne besede. Kadeta je veselil ta direndaj, Kargačević pa nasprotno ni več vedel, kam bi gledal. Naravnost odleglo mu

par odstavkov, ki najbolj ozvečujejo mnenje nekaterih, ki mislijo, da si dajo Balkanci še danes nuditi vse ono, kar bi vsak drugi ogorčeno zavrnil. Sternberg mo druje in razmišlja o poglavju, ki ga naslovimo

Bankovni monopol.

Balkanske države dovoli Avstriji monopol pri bankah. Kar je bila do sedaj za Turčijo otomanska banka, bi moral postati za novi Balkan avstrijski kreditni zavod, ki bi ustanovil po mestih mrežo podružnic, kakor jih ima povsod po svetu „Credit Lyonnais“. Istina je, da ima oni, ki ima kreditne zavode v rokah, tudi vso dobavo v svoji oblasti. Tajnost, zakaj vlada angleška industrija ves svet, je v tem, ker vodijo po celem svetu angleške banke denarni promet. Kar je krogotok krvi za človeka, to je krogotok zlata za Anglijo. London je njeno srce in iz nje in vanj teče zlato.

Mi Avstriji sami smo zmožni voditi bankovne posle na Balkanu, ker smo zmožni jezikov, vsled česar se lahko naša inteligenca pisмено in ustno sporazumeva z Balkanci. Pod našim varstvom in z našim denarjem se bodo balkanske države naglo razcvetele, se industrializirale in odprle svoje zemске zaklade. Taka zahteva ne tangira interesov nikogar in tu govorim v prvi vrsti o Rusiji, čiji občutljivosti moramo vsekakor priznati. Rusija ne čuti potrebe vladati Balkanu na gospodarskem polju, ker niti doma ne more rešiti svoje gospodarske naloge.

Na to prehaja mož, ki je vzel mlademu Balkanu moč, da se utrdi in razvije svoje sile v svoji notrini, tudi na morje, da vidi kako bi se dal tudi tu ovreti razvoj Balkana. Morje je v zgodovini narodov važen element in pomorska trgovina oni agens, ki odloča o moči in usodi držav. Zato izroča Sternberg Balkance na milost in nemilost poginu, zvešči jim morje in poklonivš Avstriji

Monopol pomorskega prometa.

Paroplovno službo bi naj opravljal v balkanskih pristaniščih le avstrijski Lloyd, kar bi se mu moralo ravno tako garantirati kakor stalna subvencija od balkanskih držav. Doke in skladišča v Solunu bi morali odkazati Avstriji, da postane Solun takorekoč predmestje Trsta. S tem doblimo najkrajši pot iz Londona v Indijo in vsa angleška pošta in potniki bi šli tod. To pa bi pomenilo za Dunaj in Budimpešto in za vso našo trgovino ogromen uspeh. — Vseled tega bi morala Srbija belograjsko-solunsko železnico prepustiti avstrijski družbi in garantirati, da jej ne naloži nikoli kakih novih davkov, pač pa da prepusti družbi, da uravnava svoje tarife.

To moramo zahtevati, da se nam za večno zasigura prehod k Egejskemu morju. Isto velja o železnici Bar-Solun.

* * *

To so ostre besede in bi postale usodne, če bi jih govorila oficijelna Avstrija, ki pa — do dandanes — niti sama ne stavi tako neizprosni in mnogolični zahtev. Za enkrat še gotovo nimamo niti volje, niti poverda, da Avstriji ne bi privoščili kakog poboljška, ali če bi hotela pogoltiti vse to, kar jej toli „dalekovidni“ in dobri ljudje mečejo brez pomisleka v žrelo, bi se pač morala — zadaviti.

Avstrija bo na Balkanu pač dobila, kar bo prav in kar bo tudi prizadetim po godu. Več si ne sme prisvajati in si tudi ne bi mogla prisvojiti. Je tudi čudno tako stališče: Na pragu si želi prijateljstva s sosedom, na drugi strani hiše pa podre plot in mu po mandra njiivo, kjer si je nasejal v potu svojega obraza najboljših nad.

Če je že pravica to, da se bližnjiku pri belem dnevu vzame kaj izpred nosa, potem

PODLISTEK

Iz mojih balkanskih spominov.

Bilo je meseca avgusta leta 1908. Bival sem tedaj v Plevljah, novopazarskem sandžaku, kjer je bila takrat poleg turške tudi avstrijska posadka, ki je pa mesto zapustila po proglašenju aneksije Bosne in Hercegovine. Turki (ali bolje muslimani srbske narodnosti, ker Turkov v pravem smislu te besede v Novemazarju, kakor sploh v Stari Srbiji — izvemaši uradnike, častnike in vojake v obče ni bilo —) ter Srbi so še živeli v omotici nove svobode, ki so jim jo obljubovali mladoturki. Zato sem bil priča mnogih bratenj med Srbi in — takozvanimi — Turki, ter prisostvoval tudi veselici, na kateri so složno nastopali Srbi in Turki; nastopali so tu srbski in turški govorniki, bile so na programu srbske in turške točke. Zdi se, da je obetajoča se zarja mlade Turške, ali bolje: mladoturške svobode, naenkrat izbrisala vsa sto letna nasprotstva med Srbi in Turki. Na mesto tega pa je z vso silo izbruhnilo na dan dolgo zadrževano sovraštvo proti „švabom“ — Avstrijcem. To Avstriji sovražno rozpoloženje je najbolje označil takratni avstrijski konzul v Plevljah graf Drašković — ki je mejtem umrl v Carigradu — ki mi je rekel: „Saj vidite, kako nas sovražijo tukaj! Mi nismo nikdar varni svojega življenja!“ Da tam sovražijo Av-

vsaj to naj ne bi bila pravica, da ropar od orožanega še navrh vsega tirja, da naj plačuje troške za vzdrževanje in popravilne odzvetega orodja, od katerega itak nima nobene koristi, ampak le občutno škodo.

Za rešitev „Trg. obrtne zadruga“ v Gorici.

Pomagaj si sam, če hočeš, da ti bo pomagano!

(Dopis.) — Dne 8. t. m. so imeli člani T. o. z. iz mesta Goriškega v „Trg. domu“ se-stanek, da se posvetujejo, kako odvrniti pre-tečo nevarnost, ki grozi narodno-gospodar-skemu razvoju goriških Slovencev potom konkurza T. o. z. Z malimi izjemami je za-čelo ljudstvo uvidevati velikansko pretečo nevarnost, ki bi nastala za vse člane, ako se ne odpmore stvari pravočasno. Likvidacijski odbor je pri ti priliki pokazal, da poskuša vse, kar mu je sploh možno v pre-prečenju katastrofe. Toda globoko je obža-lovati, da ne nahaja zadostne opore pri pri-zadetih in Slovenceh sploh. Kratkoviden je oni, ki ne čuti še Slovenstvu preteče ne-varnosti, in breznačajen je oni, ki bi se hotel celo okoristiti na nesreči krvnega mu brata — na narodni nesreči. Takim bi lahko prištevati vse one, ki hujs ajo člane na od-por in pripravljajo s tem teren za brez-končne pravde. Učenjaki, ki ste bili tudi pri krstu tega zavoda, ste imeli prilike opozar-jati ljudstvo na pretečo katastrofo, je pouči-ti in napraviti red. Ste m bi bili storili le svoje dolžnost in ljudstvo bi bilo rešeno iz ve-like nevarnosti.

Umevno in naravno je, ako član, ki ni ničesar zakrivil, težko sprejena sedaj vsled nepremišljenega gospodarstva pri T. o. z. nastalo občutno nalogo in da rad posluš-a preroka odrešenika, ki pravi: ne plačaj nič, za članstvo se bomo pa tudi tožili.

To bi bila nesreča, ki bi jo občutil ves goriško-slovenski narod morda leta in leta. In ker ni dvoma, da bodo to priliko izko-riščali tudi naši narodni sovražniki, nastaja vprašanje: bomo-li sploh mogli še kedaj zaceliti to rano. Lahko je govoriti: naj le trpe krivci, ali stvar je taka, da večina njih, ki bi trpeli, ni o nič krivi! In trpelo bi naše narodno gospodarstvo, trpelo bi zaupanje v naše združništvo sploh, trpel bi ves nar-odni ugled. Ali — še je rešitev možna.

Ako smo zložni in podpiramo priza-devanje za rešitev, izostane tudi vse to nez-merno zlo in ne bo narodnih in gospo-darskih žrtev. Ako pa bomo poslušali iz-vestne pravdoželjne gospode, je lahko možno, da likvidacijski odbor opeša na svojem delu in potem bo katastrofa nelzogibna in — ne-orecenljiva. Ako pa smo vsi blage volje in dalekogledni, rešeni bodo združniki hudih muk in rešen bo težko pridobljeni ugled in kred t goriških Slovencev. Sedaj je zgube približno 300.000 K, kakor smo cutil iz ust jredsednika likvidacijskega odbora. Ta škoda bi se lahko povečala na par milijonov, ako bi potom konkurza iztrjevali in prodajali premoženja.

Žalostno bi bilo pač, ako bi radi tristo-tisoč kron prizadejali narodu vse dežele smrtne rane in bi morali sramotno zapustiti ugodne in lepe pozicije.

Ganilo me je, ko sem na omenjenem sestanku videl, kako star, častitljiv in že upogajen mož dokazuje pred zbranimi člani pretečo nevarnost, ter prosil množico, naj ne posluša krivih prerokov, naj si ne reže v lastno meso, ter naj se marveč združi in za-celi rano, dokler je to še možno. Ta mož je bil ustanovitelj slovenskih posojilnic, bivši dež. in drž. poslanec ing. M. Vošnjak. Mož v dobi med 70 in 80 letom, ki bi lahko živel v miru in udobno, si ne privošč-a miru, marveč je po koncu od jutra do ve-

stričce, da, to sem videl, a nevarnosti za življenje nisem nikjer slutil, morda tudi zato, ker moje življenje itak ni imelo pomena ne za Srbe, ne za Turke. Sicer sem pa bil ves čas svojega bivanja v Plevlju toliko z enimi, kolikor z drugim v jako do-brem razmerju. V nekem dopisu, ki sem ga tedaj poslal „Edinosti“, sem pisal: „Za se-daj se nikdar ni bati komplikacij, a da bo v par letih tekla na Balkanu kri v potokih, to je tako gotovo, kakor amen v oče-našu.“

To moje takratno prerokovanje se je tudi točno izpolnilo; priznavam pa, da ta-krat nisem mislil na to, da pride do bal-kanske zveze proti Turčiji, temveč proti — Avstriji!

Vendar mi se je zdelo, da je to bra-tenje med Turki in Srbi nekaj nenaravnega. Zato sem tudi rekel nekemu svojemu znancu, inteligentnemu mlademu srbskemu učitelju:

„Po razmerje med vami Srbi in Turki mi se vidi neodkritosrečno; konec bo, da prevarite vi Turke, ali oni nas“. „Mi bomo prevarili Turke, a ne oni vas“, je glasil zvito — smehljajoč odgovor. Dogodki so dokazali, da je mož imel prav.

Vendar bi sodil napačno oni, ki bi mi-slili, da vlada med pravoslavni in musli-mani v Stari Srbiji kako nepremostljivo so-vaštvo; nasprotno, tolikostoletno skupno bivanje sicer ni moglo izbrisati sovraštva,

*) Glej „Edinost“ od 15. sept. 1908 št. 256.

čera ter pomaga dejansko in z nasveti. Tudi g. J. Medved je strokovnjaško dokazal ve-liko potrebo skupnega dela ter je podpisal v to določeno svoto. Siedili so mu tudi drugi člani in nečlani.

Ob 12 uri kličemo članom T. o. z. in vsem rodoljubom in zavodom Goriške de-žele: storite svojo dolžnost in obvarujte naš narod pred pretečo katastrofo in sra'noto! Žrtev bo razmeroma majhna, ako se zava-zemo zložno; bo pa prav velika, če ne storimo tega. Izgovori ne koristijo nič. Jaz nisem ud! Kdo je kriv?! — Krivce bomo še lahko iskali pozneje. Konec meseca decembra t. l. bode zaključena blagajna in usoda nastopi svojo pot, ako se ne vzdra-mimo!

Rojakom na znanje!

Vrnivši se iz Črnogore smatram za svojo dolžnost, da tem potom javim pož-rovainim svojim rojakom, da mi je bilo od mnogih strani naročeno, naj izročim bratske pozdrave milim rojakom širom Slovenije in najskretno zahvalo junaških Črnogorcev za toli izdatno pomoč in z dejstvi dokazano sočutje. Sicer črnogorski rdeči križ nika-kor ni bil nepripravljen, vendar je ob tako krvavih dogodkih vsaka pomoč dobrodošla in še vedno potrebna. Posebno naj omenjam, da sem imel priliko opazovati, s kako ra-dostjo so bile vzprejete iz Trsta odoslane postelje, namenjene ranjenim bratom. Dodatno naj še pristavim, da je Črnagora sedaj za-dostno preskrbljena z zdravniki in izurjenim pomožnim osebjem, posebno vsled prihoda bratov iz drugih slovanskih dežel, da sem zamogel mirnim srcem odgovoriti.

Dr. Just Pertot.

Darovi za jugoslovanske rdeče križe.

Nadalje so darovali za jugoslovanske Rdeče križe sledeči gg: Ivan Wildman K 10, N. N. K 5, Gino Pessa K 5, dr. Egon Starč K 20, Ulčakar K 10, Hifer K 3, G Babič K 5, Malenšek K 5, Ajdišek K 5, Modujan 3, Frantar K 2, Lukež K 10, Luigi Cosolo K 5, Biček 3, K. Cwenkel K 5, N. N. 10, Kukovec K 5, Jera Markužič K 3, Mana Urankar 5, Maria ud. Lonček K 10, Uradništvo Ljubljanske Kreditne Banke K 90, Ema ud. Abram K 5, Vekoslav Žega K 5 H Candolini K 30, Olga Bandel K 3, Anton Ružička K 20, Vekoslav Pavlovič K 10, N. N. K 2, F. Matejčić K 10, dr. K. P. K 10, ga M. K 10, Miz K 3, dr. Gattorno K 5, Andrej Pirich K 10, O priliki veselega snidenja z oproščencem Karlom Hrovatinom, nabralo omizje v gost. Fabčić K 10, Trlje Škravary K 3, Sosić K 20, Antonija in Angelo Sosić K 1, O pri-iki slovesa prijatelja Dekleva K 14 12, F. M. I. t. d. 54 K 2.

Skupaj K 372 32
včera izkazano 39 441 63
Skupaj K 39.813 65

Domače vesti.

Imenovanja v sodni službi. Cesar je imenoval za dvornega svetnika prvega dr-žavnega pravdnika v Trstu g. dr. Josipa Zencoviča pl. Stellamare. D. Zencovich ostane na svojem dosedanem mestu.

Višji avstrijski sodnik pri višjem avstro-grskem konzularnem sodišču v Carigradu. Išjesodni svetnik dr. Hadrian Pasco-letto, pripadajoč višjemu deželnemu so-dišču v Trstu, je imenovan za dvornega svetnika pri najvišjem in kasacijskem so-dišču. Cesar mu je izrekel svoje priznanje na njegovi izborni službi pri višjem konzul-arnem sodišču.

ki mora naravno obstojati med podjarmjenci in podjarmljenimi, a zato pa se je tekomo časa razvila popolna verska toleranca. K vsemu temu pa je začel tudi že med mu-slimane srbske narodnosti prodirati srbski narodni čut; verska zavest stopa v ozadje in na njega mesto stopa narodni čut. Le tako nam je tudi možno tolmačiti, da so tudi Srbi — muslimani povsodi priljazno prejele srbsko in črnogorsko armado in da so se neprijazno ponašali napram turški armadi, kar je priznal tudi v Bosno pribešli joveljnik turških čet v Plevlju.

Pokoljev, ki so se vršili na Srbih, niso zakrivilli Turki — oziroma muslimani srbske narodnosti — temveč Arnavti; baš zato, ker Arnavti vedo, da pod srbsko upravo ne bodo več mogli ropati in pobijati kakor do-sedaj, se oni tako skupno branijo proti Sr-bom; toda kakor se zdi, je tudi ta odpor že zlomljen.

Za razmerje med Srbi in muslimani pa je karakterističen razgovor, ki mi ga je pri-vedoval ugleden srbski meščan v Plevlju Tega je namreč vprašal odlični pleveljski musliman:

„Reci mi, ali ne bi bil ti zadovoljen, ja zatrobi v Prizrenu rog srbske armade?“ „Da, povem ti odkrito, bil bi zadovoljen in srečen“, je glasil odgovor.

Kdo bi si bil mislil takrat tudi le od daleč, v sanjah, da se to zgodi tako hitro, da je že tako blizo čas, ko se Srbi mašču-jejo za Kosovo?

Niko.

Neslani...! Vzemite v roko večernega „Piccolo“ od minolega ponedeljka, preči-tajte „Cronaca minima“ v četrti koloni na prvi strani in videli bode, do kakih ne-stanosti padajo izvestni Italijani v svoji — ne, beseda megalomanija ne bi bila pri-merna v označenje teh ljudi! Recimo torej: v njihovem švadronerstvu! Neki colonello Barone se vam nahaja v Starizagori kakor vojni poročevalec. In ta človek nima vspricho historičnih dogodkov, vspricho senzacional-nih činov balkanskih vojsk družega pa-metnejega posla, nego da piše prazne ba-harije, ki naj uverijo svet, da na Balkanu zmagujejo — Italijani! Kajti vsi, ki so kedaj pogledali solnčno nebo nad Italijo in bodi tudi le v naučne svrhe, so za tega colomella — sami Italijani. Nikar ne mislite, da se šalimo, ker stoji črno na belem v „Piccolo“. Taki Italijani so bolgarska generala Savov in Fičev, polkovnik in podnačelnik general-nega štaba Nerezov, general kavalerije Nazlanov, poveljnik artilerije Najdenov in mnogi drugi člani bolgarske vojske. In k temu dodaja neslani colonello še to le ne-stanost: Še nikoli, kakor v tem momentu, nisem občutil toikega ponosa na tem, da sem Italijan in da sem bil učitelj tolikim iz-bornim učencem!

Kolike nesmiselnosti in neslanosti, kakor je morejo kazati le ljudje, ki — niso resni! Potemtakem tudi razni japonski oficirji, ki so služili v raznih evropskih armadah v učne svrhe, niso več Japonci, ampak v Nemci, Francozi, Avstrijci itd. In kaj naj bi rekla še le Rusija, ki ni vzgajala le posa-mičnih bolgarskih oficirjev, ampak je v resnici reorganizovala bolgarsko vojsko in je prva postavljala temelje sedanji slavi te armade?! In vendar ne čitate tach domi-šljavosti v nobenem ruskem listu! Naravno, ker tam so ljudje — resni!!

Se eno besedo. Če so vsi učitelji v turinski vojaški šoli sorte ljudje, kakor je ta colonello, sedaj v Starizagori, potem pa že uamejemo, od kod tolika zmaga v — Tripolisu!

Je že — v Atenah! Včerašnji „Piccolo“ nam javlja to in verujemo mu v be-žiem imenu! Garibaldi pod poveljstvom Ricciotti Garibaldija so dospeli v Atene, a prišli da so iz Patrasa. Saj smo rekli: ti niso še duhali smodnika Da-li ga bodo? Pozno prihajate, dragi in mili gostje! Da le ne pridete na bajišče — post festum. „I Garibaldi!“ tako zveni ponosni naslov v „Piccolu“. Figo! Saj pravi „Piccolo“ sam — pobaviš na naslov — da so ti Garibaldi sestavljeni „di tutte le razze“: iz Italijanov, Makedoncev, Francozov, An-gležev, Japoncev in celo ena bolgarska banda je med njimi. Tako naznanja „Piccolo“ sam. Vsega skupaj jih je — po istem viru — 4 batalijone. Koliko jih spada potem na Italijane?! Ti ne zabelijo zelja, tudi če bi prišli še pravočasno in tudi če bi bili res — junaki! Na vsak način pa so v luči tolike baharije le smešne figure. In „Piccolo“, ali še ne slut, kako se mu vsi resni ljudje — smejejo?!

CM podružništvo na tržaškem ozem-lju se je tudi lansko leto lepo razvijalo. Prirasli ste 2 novi podružnici (za Belveder in za I. mestni okraj) Vse podružnice so pomnožile člane za 129, dasi nekatere še niso do danes naznanile števila članov niti poslale prispevkov. Prihodnjic enkrat priob-čimo vse podružnice, ki so napredovale glede števila članov. Vsi podružnični odbori naj bi se potrudili, da jim število članov vsako leto narase. Vso pozornost pa naj posvečajo tudi podrobnemu delu, kakor prirejanju veselic in sestankov, razširjevanju družbenega blaga potom trgovin in gostilec, pridobivanju naročnikov za „Slov. Bank“ in koledar itd.

Posebno pa naj skrbe za nabiralnike, ja bodo v vseh javnih prostorih ter se bodo nadzorovali in redno izpraznovali. Žrtve družbe so od dne do dne večje, zato naj narašča tudi naša ljubezen in požrtvo-valnost do nje.

Komur je ohranitev Slovenstva pri srcu, naj si izpraša vest: 1. Ali je član ka-riere CM podružnice? 2. Ali bi ne mogel v mesečnih obrokih plačevati obrambni ka-men 200 K? 3. Ali rabi zase in v rodniol družbeno blago, kakor užigalice, Kolinsko c korljo, čistilo za čevlje, kovine in tla, mila i d (seznam blaga je v vsaki številki „Slov. Branika“ in v koledarju)? 4. Ali je naročen na e lino obrambno glasilo, mesečnik „Slov. Branik“ (celoletna naročnina le 3 K)? 5. Ali si naroča vsako leto in tudi plača kole-dar (cena K 120)? 6. Ali se spominja v gostilni z darom v nabiralnih CMD., po-sebno v veselih družčinak? 7. Ali zahteva vselej v gostilni računski listek? 8. Ali pridobiva vsako leto vsaj enega člana družbi? 9. Ali kolekule vsako pismo in dopisnico z nar. kolkom? 10. Ali se spominja pri vsaki veselici in žalostni priliki naše braniteljce DCM?

Slovenci pozor! Dne 29. novembra t. l. ob 10:30 zjutraj se bo pri c. kr. okrajni sodnji v Gorici v sobi št. 7 vršila dražba

lodne in modno blago
gospode in dame, priporoča
KAREL KOČIAN.
tovarna sukna
v Mumpolcu (Ošsko)
: : Usorci franto : :

Sukna,

hiše, v kateri se nahaja občeznana Borgeževa gostilna. Hiša stoji na zelo lepem prostoru in prometnem kraju v Gorici, v ulici Sv. Antona, je dvonadstropna, ima veliko dvorišče, skladišča in obsežne kleti, ter se v tej hiši nahaja trgovina z mešanim blagom že blizu 100 let. V ohranitev slovenske posesti v ogroženem kraju, želeli bi bilo, da se Slovenci v čim večjem številu udeležijo te dražbe. Vsa potrebna pojasnila daje radovoljno Rastlinska destilacija Jelen v Logatcu.

Učne podpore za uradniške otroke. V zadnji seji upravnega sveta je „Prvo splošno uradniško društvo avstro-ogrske monarhije“ dovolilo take podpore v skupnem znesku K 54.980.—. Zdraviliške podpore so znašale v tekočem letu K 25.000.—, ustanove za učence do srede oktobra t. l. K 9000.— in druge podpore K 17.500.—. V humanitarne svrhe sploh je bilo od začetka društvenega poslovanja do sedaj izdanih K 3.200.000.—. Kar se tiče teh uspehov, ki jih je doseglo gori imenovano društvo v humanitarnem oziru, se ne more nobeno drugo samopomočno društvo z enakimi ponašati.

Splavljenje vojne ladje „Princa Evgena“ se bo vršilo dne 30. t. m. ob 11:30 dopoldne v ladjedelnici pri Sv. Marku. Mornariški poveljnik je povabil k tej slavnosti tudi parlament. Kumića novi ladjbi nadvojvodinja Marija Kristina, vojvodinja Bourbonska, soproga nadvojvode Petra Ferdinanda, ki bo tudi prisostvoval splavljenju. Navzoč bo tudi prestolonaslednik Franc Ferdinand s soprogo, vojvodinjo Hohenberško.

Popravek k poročilu o shodu na Kolonkovcu. Prejeli smo: Popravljamo včerajšnje poročilo v „Edinosti“ o shodu na Kolonkovcu, da na shodu ni govoril g. dež. poslanec Bekar, ampak uradnik g. Bekar.

Obenem omenjamo, da se je vršila po shodu zelo živahna zabava, za kar gre hvala pevskega društvu „Slava“.

„Dramatično društvo“ v Trstu angažira takoj proti mesečni plači pevce in pevke za svoj pevski zbor. Reflektanti se lahko zglase vsak dan pri kapelaiku „Dramatičnega društva“ v gledališki dvorani.

Slovensko gledališče.

Jutri pride na vrsto druga operetna premijera v tej sezoni, in sicer

„**LOČENA ŽENA**“
(„Die geschiedene Frau“).

Ta opereta je radi svoje melodioznosti in radi humorja, na katerem je bogat njen libreto, ena izmed najpopularnejših operet modernega repertorja.

Predstava velja za abonente B.

Tržaška mala kronika.

TRST, 12. novembra.

Sam se je ovadil. Snoči je prišel na glavno policijo privatni uradnik Aleksander Lipitsch, star 24 let, iz Gradca in je povedal, da je bil samo en dan zaposlen pri nekem tehničnem uradu v Gradcu in da je tedaj inkasiral za ta tehnični urad znesek 150 K in potem pobegnili iz Gradca. Odpeljal se je preko Nabrežine, Gorice in Krmina v Videm. Z zadnjimi kronami se je potem prepeljal v Trst. Tu mu je zmanjkalo sredstev, moral je stradati in se je končno prišel sam ovaditi. Lipitscha so aretirali in ga izročili graški policiji.

Tatvine. Aretirani so bili zgraditi tatvine: 34letni kamnosek Mihael Košuta iz Sv. Križa, ki je v železniškem vozu III. razreda ob prihodu vlaka v Trst ukradel zavoj, v katerem se je nahajala ura na nihalo, ki jo je pozabil v vlaku neki potnik.

Tapetnik Albert Chlappl, star 19 let, iz Tržiča, stanujoč v ulici Donota št. 15, ki je izgnan iz Trsta zaradi svojih tatvin, je bil aretiran, ker je na igrišču v ul. c. Madonnina ukradel nekemu Atiliju Seremu denarico z 18 kronami.

B ezobzirnost orožnikov. V našem uredništvu se je zgledal včeraj Jakob Rudolf iz Hotedrčice na Kranjskem, ki je bil na božjem potu na Trsatu in se je vračal preko Bazovice. V Bazovici je spal na listju v neki privatni hiši. Ker je pa v gostilni, kjer je bil, zmanjkalo mizni prt, so njega obdoližili, da ga je ukradel. Zato sta prišla po noči dva orožnika, ki sta ga brutalno zbudila, ter premetala listje, pri čemer je Rudolf izgubil par kron denarja, katerega je imel v klobuku. Vkljub temu, da niso našli ničesar, so ga vendar uklenili in gnali uklenjenega v zapor v Trst; prosil je, naj ga ne uklenejo, da pojde vseeno z njimi, a nič ni pomagalo.

Včeraj se je vršila razprava in ker mu niso mogli ničesar dokazati, je bil oproščen in izpuščen v svobodo.

Tako nam je pripovedoval mož, ki je bil sicer slabo oblečen in od dolgega pota precej zamazan, ki pa sicer ni napravil slabega vtisa. Zato se nam tudi zdi, da postopanje orožnikov ni bilo pravilno in bi bilo v takih slučajih pač priporočati več obzirnosti in človekoljubja. Tudi slabo oblečen človek je — človek in če je tak siromak obdoližen, da je ukradel par kron vreden predmet, še nikakor ni opravičeno, da se uklene v verige!

Poskušeni samomor. V ul. Solitario št. 6. stanujoča 18letna Rina Sain se je snoči

ob 10 hotela usmrtili, in je v ta namen izpila večjo množino hipermanganove raztopine.

Prvo pomoč jej je podal zdravnik rešilne postaje, potem pa so nesrečnico prepeljali v mestno bolnišnico. Vzrok poizkušeni samomoru je bil skrajni obup. Sainova je namreč — prostitutka.

Nevaren padec. 42letni zidar Joslo Sivec, stanujoč v ul. Giuseppe Gatteri št. 19, se ga je snoči precej nasikal. Prišel je domov okoli pol 10. Šel je po stopnjicah v četrto nadstropje in se je tu hotel prijeti za ograjo na stopnjicah. Nagnil pa se je preveč in padel iz četrtega nadstropja v vežo. Zlomil si je desno ključnico in zadobil še več drugih poškodb. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Tatinska služkinja. — Pri Alojziju Hornu v vl. San Lazzaro št. 19 je bila za služkinjo 16letna Franciška Blaževičeva, Tržačanka. Pred nekaj dnevi je Blaževičeva izstopila iz službe in se nastanila pri Ivani Furlanovi v ul. delle Pancogole pod napačnim imenom Ane Frühbilove.

Kmalu, ko je Blaževičeva izstopila iz službe, je opazila Hornova gospa, da je iz neke omare izginilo par uhanov z briljant vredno 360 K. Vrata niso kazala nikakih sledov vlomov, tat jih je torej odprl s ponarejenim ključem. Hornova je stvar ovadila policiji, ki je takoj osumila Blaževičevo, da je izvršila tatvino. Preiskali so njeno stanovanje in našli v njem ključ, ki je odpiral vrata Hornovega stanovanja. Našli so tudi gledališki daljnogled in par zlatih uhanov.

Blaževičeva je izpočetka tajila, da bi bila izvršila tatvino pri Hornovih, končno pa je le priznala, da je ukradla one uhane, jih ootem zastavila in raztrgala zastavni listek. Tudi daljnogled je bil ukraden pri Hornu. Horn je ob tej priliki izjavil, da je bil pred par meseci pri njem ukraden znesek 120 K par uhanov, zlatih z dragimi kamen, vrednih 80 K in potem tudi oni daljnogled, ki so ga našli pri Blaževičevi. Tatvica je bila Blaževičeva, a Horn je ni ovadil, ker se je zavzela njena mati, da poplača škodo. Na policiji je trdila Blaževičeva, da je ukradla samo 20 K.

Nevaren tat. Kakor smo poročali svoječasno, je bil proti koncu meseca oktobra aretiran iz Trsta izgnani Valentin Krstan, pri katerem so našli 320 K in več drugih predmetov, ki očitno niso bili njegova last. Preiskava je dognala, da so v noči od 8. na 9. avgusta vdrli v hišo Valentina Ukmarja v Kobolju pri Stanjelu zlikovci, ki so vlomili v blagajno in ukradli iz nje 1680 kron denarja, poleg tega pa so odnesli še par gojati in več raznih drugih predmetov.

Iz sodnih zapisov so poslali Krstanovo fotografijo v Kobolj in tu je neka dekla spoznala v fotografiji onega možaka, ki se je tisti dan, preden je bila pri Ukmarju izvršena tatvina, potikal okoli Ukmarjeve hiše.

Krstan je tudi deloma priznal svojo soudeležbo pri vladu pri Ukmarju.

Te dni pa so organi šentjakobskega policijskega komisarijata aretirali neko Terezijo Vrčičevo, ki je izgnana iz Trsta in kateri je Krstan izročil nekaj pri Ukmarju ukradenih stvari.

Krstan pa ima na vesti tudi še druge

Julio Meinl
uvoz kave

Nova filijalka
Corso 30 - Trst - Corso 30

MAGGI™ kocke
(gotova goveja juha)

po 5 vin.

so najboljše!

Varstvena znamka Zvezda s križcem

Pristne orientalske preproge
vsake velikosti in vsake razsežnosti najfinejše in najbogatejše
antične in moderne orientalske preproge,
orientalske bronce in haremska vezenja dobavlja
M. GABAI, Trst, Corso, Capo piazza št. 2,
(palača Modello).
Sprejemajo se vsaka popravila preprog in stare preproge se zamenjajo.

Svetilke Wiktorin
brez napeljave.
Prenosljiva kamorkoli! Brez stenja! Ne eksplođira v nikakršnem slučaju.
Traja večno, kar je več vredno nego vsaka garancija!
100 sveč svetlobe za 4 vin. na uro
WIKTORIN & Co, Trst
Postrežba točna. ul. dell'Acquedotto 2. Postrežba točna.

Deležnik
s primerno glavnico vstopi lahko takoj v
solidno, dobro upeljano obrtno podjetje z letno rentabilnieto K 20000.
Naslov pove Inscr. oddelek pod št. 2397.

Nov velik dohod
oblek za moške in dečke za jesen in zimo
v dobroznalni trgovini

Alla Città di Trieste
ul. Giosuè Carducci št. 40
(bivša ul. Torrente)

kjer dobite obleke, suknje, remglane, površnike, kratke suknje s krznenim ovratnikom, plašči iz pravega tirolske a sukna za dež, Velika izber delovnih oblek, hlač, srajc, spodnjih srajc itd. itd.

Velikanska zaloga inozemskega in domačega blaga. Sprejemajo se tudi naročila po meri. Vse po ne erjetno nizkih cenah v trgovini

Alla Città di Trieste
ul. Giosuè Carducci št. 40

Od dobrega najboljše!

Singer Co. del. dr. za šivalne stroje.
Trst, ulica Carlo Ghenga št. 13.
Popravila strojev vseh vrst, strokovnajaško in najceneje. Brezplačen pouk v šivanju, vezenju in krpanju.
Šivalni vzorci in ceniki zastoj.

Krojačnica I. Suppanz
ul. Fabio Severo št. 15
izgotavlja moderne dam-ke jopice in plašče, kakor tudi civ. in vojaške obleke po najnižjih cenah.

9 žrebanj na leto
s sledečimi glavnimi dobitki in sicer:
2 po lir 30.000 in 15.000, 1 po frk. 100.000, 75.000 in 20.000 in 1 po K 30.000 in 20.000
nudi, poleg mnogih postranskih visokih dobitkov, naslednja priporočljiva skupina:
1 srečka ital. rudečega | 1 srbska drž. srečka | 1 srečka dobrega križa iz l. 1885. | iz l. 1888 | srca Józsv iz l. 1888
Prepuščamo to skupino srečk proti gotovini po dnevnem tečaju ali pa na
50 mesečnih obrokov po K 3-50
s popolno igralno pravico, na podlagi zakonito izstavljenih prodajnih listin, takoj po vplačilu prvega obroka. — Nadaljne obroke se vplačuje potom poštinih pološnic. — Izkaz vseh drugih skupin ali posameznih srečk pošlje na zahtevo
Narodna posojilnica in hranilnica
v Trstu, Nova ulica št. 13, II. nadstr.

trgovina izgotovljenih oblek
ter domačega in inozemskega blaga za moške obleke
MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19
Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. **Specijaliteta hlač za delavce domačega izdelka.** Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Alberto Finzi & Co
Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.
Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke
(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki
prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupcem najboljše in najgotovejše jamstvo za točno postrežbo.
Zastopstvo in skladišče
dobroznane moke Zduž. parnih mlinov „Hngaria“ ak. dr. v Budimpešti.
Ceniki in usorci se pošiljajo na zahtevo.
Telefon št. 458, zvoniti dvakrat. Brzojavi: ALBERTO FINZI, Trst.

grehe. Meseca oktobra je bilo namreč na Opčinah ukradeno kolo Iclilju Seppiliju, par dni pozneje pa je neki policijski inspektor zasačil v ul. Geppa dva možakarja, ko sta prodajala kolo. Eremu se je posrečilo pobegniti, in to je bli Krstan, dočim pa je bil njegov tovariš, 29letni Alojzij Semulič, rodom iz Brestovice, aretiran. Tudi ta Semulič je zelo nevarna tujemu imetju in je izgnan iz Trsta.

Društvene vesti.

Odbor „Glasbene Matice“ v Trstu ima danes (sreda) ob 9 zvečer v gornjih prostorih restavracije „Balkan“ odborovo sejo. Ker je dnevni red izredno važen, prosim, da so vsi gg. odborniki navzoči.

Predsednik.

Slovensko akad. društvo „Balkan“ v Trstu. — Nocoj ob 8.30 sestane k.

„Martinov večer“ priredi šentjakobska „Čitalnica“ prihodnjo soboto, dne 16. t. m. v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ v ulici Sv. Frančiška št. 2, 1. nad. Spored, ki bo obsegal poleg pešja razne šaljive nastope in kuplete, bo nudil obilo zabave. Po zabavi bo ples. Natančneje v prihodnjih dneh. Opozorjamo pa že sedaj vse ljubitelje lepe domače zabave na to zabavno prireditev.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu. III. redni občni zbor akad.-tehn. društva „Triglav“ v Gradcu se vrši dne 16. novembra 1912. ob 8 zvečer v društvenih prostorih Schönaugasse No. 17 I. z običajnim sporedom. Slovanski gostje dobrodošli!

Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaju se je preselilo v svoje nove prostore Dunaj VIII. Lenaugasse 7/13.

Nar. del. organizacija.

Glasilo socijalno-demokratskih pekovskih delavcev zopet prav osorno napada in sicer osebno. Imeli smo prav, ko smo omenili parkrat v „Edinosti“, da ta list, v kolikor se v njem piše v slovenskem jeziku, samo hujska in napada. Zakaj napada? Ker ne morejo socijalno-demokratski pekovski delavci z glavo skozi zid in ker smo mi govorili resnico. Tem ljudem ni prav, da jih mi prijemljemo in sicer zato ne, ker se boje, da bi pekovski delavci prehitro ne izpoznali napak, ki se gode pri socijalnih demokratih. Vemo, da je največja zasluga, da njihovo glasilo tako napada, znanega sodruga Kermolja, ki se boji, da bi se stolček, na katerem sedi, ne polomil.

Kermolj je mastno plačan od bolniške blagajne in socijalne demokracije. Zato pa mu prav nič ni težko poudarjati, da je najboljša pot socijalno-demokratska... Kermolj je socijalist, dokler pri tem dobro živi. In tak človek ima še korajžo napadati uradnike drugih delavskih organizacij. Naj Kermolj je kričl, mi mu ne delamo pri tem nikakih ovir, toda dolgo ne bo več jahal, to mu povemo, kajti prišle bodo volitve v bolniško blagajno in takrat slovenski pekovski delavci ne bodo spali. Mi do danes nismo osebno napadali (člane in uradnike socijalno-demokratske organizacije pekovskih delavcev), ampak smo govorili stvarno, povedali smo resnico. Oni pa imajo vedno osebnosti na dnevnem redu. Vsaka številka je polna osebnih napadov. Povemo, da tudi mi ne bomo več molčali, ampak se bomo držali stavka: „Klin s klinom!“

Centralni odbor „Narodne delavske organizacije“. Danes točno ob 8 zvečer odborova seja, h kateri so vabljeni tudi nadzorniki in pregledovalci računov.

Volilni odbor NDO. Sklicuje za petek ob 7.30 zvečer volilni shod v društveni dvorani, v ulici Sv. Frančiška št. 2. Vsi člani so vabljeni, da se tega shoda udeležijo polnoštevilno.

Odbor skupine parketnih stavcev. Danes ob 6 zvečer odborova seja v društvenih prostorih.

„Narodna delavska organizacija“ sklicuje za soboto ob 8 zvečer društven shod v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu. Na shod so vabljeni delavci vseh skupin šentjakobskega okraja: Tehničnih zavodov, Mestne plinarne, „Linoleum“, Tovarne olja, Lkyd itd. — Tovariši! Agitirajte za obilno udeležbo! Dnevni red shoda je za razvoj vseh skupin dnevi važen.

Zidarska skupina N. D. O. Jutri ob 6.30 zvečer društven shod v društvenih prostorih, v ul. Sv. Frančiška št. 2.

Plesna vaja. Jutri plesna vaja, ki prične ob 8 zvečer v društveni dvorani v ul. Sv. Frančiška št. 2.

Vesti iz Goriške.

Akcija za jugoslovanski Rdeči križ V nedeljski številki smo omenjali, da mišl Goriška slovenska mladina prirediti ples v prid jugoslovanskemu R. k. Resnica pa je, da G. S. M. ni hotela nikdar prirediti plesa v ta namen, pač pa je bilo to društvo ono, katero je dalo inicijativo za sestavo odbora v svrhu nabiranja prispevkov za Rud. križ. Govorica o plesu je nastala le valed tega, ker goji omenjeno društvo med drugim tudi

plesne zabave in ker so bili nekateri najvneži mnenja, da bi bilo vendar dobro, ako bi se priredilo ples v to svrhu. S temi nima G. S. M. seveda nobenega opravila.

Darove za jugoslovanski Rdeči križ, bodi v blagu bodi v denarju sprejemata gg. Jernej Kopač, svečar v Gorici, ulica Sv. Antona in Anton Koritnik, trgovec v Gorici Šolska ulica. Odbor, sestavljen v svrhu nabiranja prispevkov, je sledeči: dr. Peter Medveček — predsednik, dr. Anton Breclj — podpredsednik, Andrej Podgornik — tajnik, Jernej Kopač — I. blagajnik, Anton Koritnik — II. blagajnik; odborniki: Anton Šapla, dr. Andrej Pavlica, Franjo Ferfila, dr. Fran Irgolič, Rudolf Družovka, Ferdo Pinter.

Ljudska univerza. Pri sobotnem predavanju dr. Ferda pl. Šiščiča r. j. vseučiliškega profesorja in narodnega poslanca v Zagrebu, je bilo navzočih okoli 250 ljudi, kar je graje vredno posebno še z ozirom na dejstvo, da je bilo njegovo predavanje O hrvatsko-madžarskih odnosih od 1. 1790 — 1873 jako zanimivo in je predavatelj jeden najboljših poznavalcev političnih razmer na našem jugu.

Nadaljna predavanja se bodo vršila v sledečem vrstnem redu: 23. novembra predava dr. Dermota — Reformacija, revolucija. 30. novembra dr. Miller, vseučiliški profesor v Zagrebu — Glavne škode u kriminalnoj znanosti. 7. decembra dr. Seidl — Geološki izprehodi po goriški okolici. 11. dec. Dr. Vošnjak — Početki moderne demokracije. 14. dec. Dr. Ozvald — Bistvo in vzgojni pomen sugestije.

Po novem letu se bode vršilo še 6 predavanj. Pogajanja z gg. predavatelji se še vrše.

Pes je oklal dečka Trevizana in Černica iz St. Petra, ko sta hotela v Gorico v šolo. Trevizana je ugriznil v desno roko, Černica v levo nogo. Oba dečka so prenesli v bolnišnico usmiljenih bratov. Dosedaj se še ni dognalo, ali je stekel oni pes.

Predrzen ulom v papirnici v Podgori. Nočni čuvaj je zapazil v soboto po noči v ravnateljstvu sobi luč in slišal je nenaden ropot. Ko se je približal vratom, da bi jih odprl, so se ista odprla na mah in vsula se je družba štirih tatov čez stopnice na temno ulico. Ker ni bil nočnemu čuvaju tako možen nadaljni lov na tatove, se je vrnil v sobo ravnatelja. Tu je bilo vse razmetano; železna blagajna je ležala na par žaklijah in njena stranska stena je imela dva globoka križajoča se ureza. Poleg nje je ležala vse polno tatinskega orodja kakor dleta vseh velikosti, tihl sveder itd. V blagajni je bilo okoli 25.000 kron, do katerih niso mogli priti tatovi. Stvar je naznanjena žerdarmeriji in goriški policiji.

Gospodarsko društvo v Krepjah sklicuje na dan 18. t. m. ob 4 popoldne svoj izreden občni zbor v poslopje „Vinar skega društva“ v Krepjah. V slučaju, da bi ob določeni uri ne bilo navzočih dovoljno število udov, se bo vršil uro pozneje drug občni zbor ob navzočnosti vsakega števila članov.

Na dnevnem redu bo rñšitev predlogov odseka izvoljenega na zadnjem občnem zboru z nalogo, da prouči vprašanja spremembe pravic v nekaterih točkah.

Druge slovenske dežele.

Duhovnik — nemško-nacionalalec. V Lipaljšvasi v Konalski dolini gostuje v farovžu neki dekan Formas, ki z vso vneto povspešuje germanizacijo. Da si rodom Poljak je pokazal posebno povodom občinskih volilcev. Volil je v nasprotstvu z mišljenjem domačinov, ki so še Slovenci in katoličani: volil je s pooblastilom za nemško-nacijo nas'ce. To je večkratna pregreha. Ako mož, kakor penzionist, nima volilne pravice, naj bo pri miru in naj bi se ne praskal, kjer ga ne srbli. Potem pa naj bi imel vsaj toliko takta, da bi kakor duhovnik ne delal proti mišljenju domačih vernikov! Sednjič naj bi pomislil, da ima v Lipaljšvasi v bogalme stanovanje in da je torej odvisen od domačinov. Skušal je celo uvesti nemško petje v cerkvi slovenske vasi. Govori zaničljivo o Slovencih kakor o „bindišarjih“ ter ag'ira za nemštvo, kjer le more. Ali bodi mu po vedano na tem mestu kar naravnost, da naj ne misli, da bi s takim vedenjem tukaj dosegl! Raje naj prej pobere šila in kopita ter se ustanovi kje drugje, kjer bo primer neje za njegovo poljsko-nemško-nacionalno razpoloženje.

POZOR! Svoji k svojim! VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto

pekarno v Trstu, ulica del Bosco 18 (prej F. PIRMAN) Prodaja se svež kruh 3—4 krat na dan raznih sladčih, biškotov in liherjev ter najfinjše moke 7 t. d.

VABILO na **izredni občni zbor** **Jadranske banke v Trstu**

ki se bo vršil v nedeljo, dne 1. decembra 1912 ob 10 predpoldne v prostorih banke (Via S. Nicolò 9)

Dnevni red:

- 1. Poročilo o odobrenju fuzije s Hrvatsko vjeresijsko banko, odobrenje pravil in odobrenje pogodbe o fuziji s Hrvatsko vjeresijsko banko.
- 2. Volitev upravnega sveta v smislu novih pravil.
- 3. Volitev nadzorstvenega sveta v smislu novih pravil.
- 4. Slučajnosti.

Upravni svet

Jadranske banke v Trstu.

V Trstu, dne 12. novembra 1912.

Izveček iz pravil: § 13. Občnega zbora se smejo udeležiti oni delničarji, kateri so položili pri tej banki v Trstu ali pri drugih denarnih zavodih izven Trsta, katere določi in objavi upravni svet banke, 8 dni pred zborovanjem vsaj 10 (deset) delnic.

§ 15. Na občnem zboru tvori vsakih deset delnic po en glas; nihče pa ne sme ne v svojem ne v tujem imenu imeti več nego 20 glasov; delničarji, ki se osebno ne udeležijo, morejo biti zastopani po pooblaščenih, ki ne morajo biti delničarji.

Iščo se kr. jaški pomočnik. Ulica Farneto št. 46. I. nad. 2551

Iščojo se dobri kovači. Ulica Giulia 21. 2543

Odda se lepa, popolnoma opremljena soba v I. nad. z okni na ulico blizu Narodnega doma pri sv. Ivanu št. 699. 2492

Lokal, primeren za kavarno, se odda v najem. Pojasnila v isti hiši, via Trieste, nasproti domobranski vojašnici v Gorici, II. nadst. 2477

Stalni krajevni agenti zmožni nem. — ščine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogr. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20. 244

Prodaja bombaževine, slik in dečnikov na mesečne obroke. Via Chiozza št. 16 I. nad-tropje. Ivan Klun. 44

Izpadle lasje kupujm ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquedotto 20. 175

Ženske lasi izčešljane in rezane kupujem po dobri ceni. A. Šebek, viaul ar, Trst, via Carducci 9. 1866

PRIPOROČLJIVE TURDKJE

Krojači: **FRAN RUPNIK,** krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

A. SBOGAR kovač, mehanik in elektrotehnik - z delavnico za nikeliranje, posrebranje, bakranje itd. itd. Trst, Via Gaetano Donizetti 5. - Telefon 126, Rom. IV.

Popravlja priprave za točenje piva, motorje na gas in bencin, sesaljske, živalne stroje, motocikle, bicikle in izvršuje druga dela, ki spadajo v stroko mehanikov, priprave za električno razsvetljavo, električne motorje in vzdigovalnice, električne zvonce, telefone in vsako delo elektrotehniško. - Zaloga žarnic, stekel za gas in elektriko in d'ugih predmetov.

Prva jugoslovanska tovarena glasovirjev Anton Pečar Trst — via Farneto št. 42 — Trst. Izdeluje, popravlja, uglasuje, menjuje glasovirje, pijanine itd. Delo točno. Cene nizke.

Tržaška posojilnica in hranilnica V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952. Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah). Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od in 4 1/4% jh obrestuje. Redni davok od hranilnih vlog plačuje svod em. Vloga se lahko po svo krono. Posojila daje na vsakršne po dogovoru. Na mesice po 6%, na nastave. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Pošta - hranilni račun 816-004. ima najmodernejše uradne varnostne celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posode, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo denar.

Zobotehnik iz Nemčije Josip König diplomiran na zobotehnični akademij v Parizu. TRST ulica S. Nicolò št. 18, II. n. Plačila na mesečne obroke.

Dr. Fran Korsano Specijalist za sifilitične in kožne bolezni — IMA SVOJ — **AMBULATORIJ** v Trstu, v ulici San Nicolò šte. 9 nad (Jadransko banko). Sprejema od 12 do 1. in od 5 1/2 do 6 1/2 pop.

M. Kukanja Trst - via della Caserma št. 10 - Trst (vegal ulica Valdirivo) priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih kôž za čevljarje. Cene take, da se ni bati nobene konkurence.

Zdravljenje krvi! Čaj „Tisočeri svet“ (Millefiori) Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, ki peče v ledcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jedna omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni **PRAXMARER - „AI DUE MORI“** Trst (mestna hiša) — Telef. 377. Polna politivata se izvršujejo takoj in franco ako se dopolnjekrus 1-10.

Prva slovenska mirodilnica v Trstu Alojz Saletelj ulica Carradori 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfumov, mineralnih vod itd. Izvršujejo se pošiljke petroleja v originalnih posodah in drugo.

ANTON BARUCCA MIZARSKI MOJSTER Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2. Specijalist za popraviljanje roulet na oknih. Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jemlji za specialne dela in se ne boj konkurence.

Pozor! Opoldne in zvečer abonent, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjejeviške pivo (nič glavobola). Zmerne cene. **Restavracija-Hôtel Balkan** (: Piazza :) (Caserma)